

Vydavateľstvo MHG AGENCY, Casa editrice

Andrej Sládkovič

Marína

Andrej Sládkovič

Marína

*Príbeh nenaplnenej lásky vyrozpávaný
fotografiami*

Fabrizia Brugnoni a Tomáša Hulíka

Vydanie básnickej skladby *Marína*
je oslavou tvorby Andreja Sládkoviča pri príležitosti
200. výročia jeho narodenia a 200. výročia narodenia Maríny Pišlovej.

Ďakujem

Mgr. Tomášovi Hulíkovi,
Fabriziovi Brugnoni,
Asii Montesanti,
Dr. Irene Biliínskej,
a prof. PhDr. Miloslavovi Vojtechovi, PhD.,
za ich spoluprácu a odbornú pomoc pri vydaní titulu,

Mgr. Marína Hostačná Grossi, editorka

Text © Andrej Sládkovič
Photography © Tomáš Hulík
Photography © Fabrizio Brugnoni
Epilogue © Irena Biliínska
Graphic desing © MHG AGENCY, Publisher, Rome, Italy, 2020
Slovak Edition © MHG AGENCY, Publisher, Rome, Italy, 2020

ISBN-A 10.978.88944905/72

Andrej Sládkovič

MARÍNA

*„Zdá sa mi, že vidím. —
Kde? —
V oku mojej duše.“ —*

Shakespeare

*„Прелестную Марину я надеюсь
увидеть там“*

Puškin

Venovanie

*Keď sa lístoky tieto rozvinú
pred tebou v chvíľkach pokoja,
pozdrav mi, krásna, moju Marínu,
veď je ona družka tvoja:
Objím ju, krásnomladá je ona,
dcérka je nášho šumného Hrona,
Slovenka je ľubohlasná:
Objím ju, a keď v tomto objatí
duša jej v tvojej duši sa stratí,
i na mňa si spomeň, krásna!*

1

Ja sladké túžby, túžby po kráse
spievam peknotou nadšený,
a v tomto duše mojej ohlase
svet môj je celý zavrený;
z výsosti Tatier ona mi svieta,
ona mi z ohňov nebeských letí,
ona mi svety pohýna;
ona mi kýva zo sto životov:
No centrom, živlom, nebom, jednotou
krás mojich moja Marína!

2

Ako vy, Tatry, keď oblak zlatý
na hory svoje hodíte:
tak ona duchom svojím mi šatí
tône v života úsvite.
Ako vy tamhor', božie plamene,
svetiel ste žriedla, fakle, korene:
ona blesk myšlienky mojej! —
Ako vy, večné svetov zákony,
harmónij božích čarovné tóny:
tak tá mne os, zenit, kolej!

3

Jestli sa city moje rozlejú
po srdciach v Tatrách žijúcich;
jestli ohlasy moje zavejú
kradmo do časov budúcich:
rodáci mojej duše, krajiny!
objímte obraz mojej Maríny
ľúbosťou svätých predmetov;
toho, čo spieva krásy dejiny,
nejali Lady rozmaríny,
on ľúbi ľúbosť všesvetov.

4

Krása je modla, ktorú rád vzýva
sám ten, čo tvorí čudesá,
na ňu sa s bradou odvislou díva
rab z divých brehov Gangesa:
Tam sa ti zjaví v Madony zrakoch,
tam v rozváľaných nebom oblakoch,
tam ti znie v Záboja spevoch,
tam ti ju stvorí dlátko Canóvy,
tam blýska z hrsti Paromovi,
tam búri v morských výlevoch!

5

Nespievaj potom krásy velebu,
keď sa raz ku nej rozženieš,
zapri najvyššiu srdca potrebu,
so svetom svojím skamenieš!
Skamenieš? Ba nie! keď anjel devy
nezdúchne z teba zemskejši plevy,
čo vzývaš nad okruch chleba! —
Nie! keď ťa sláva tá neočarí,
čo svitá z mojej Maríny tvári:
znivočíš aj svet aj seba!

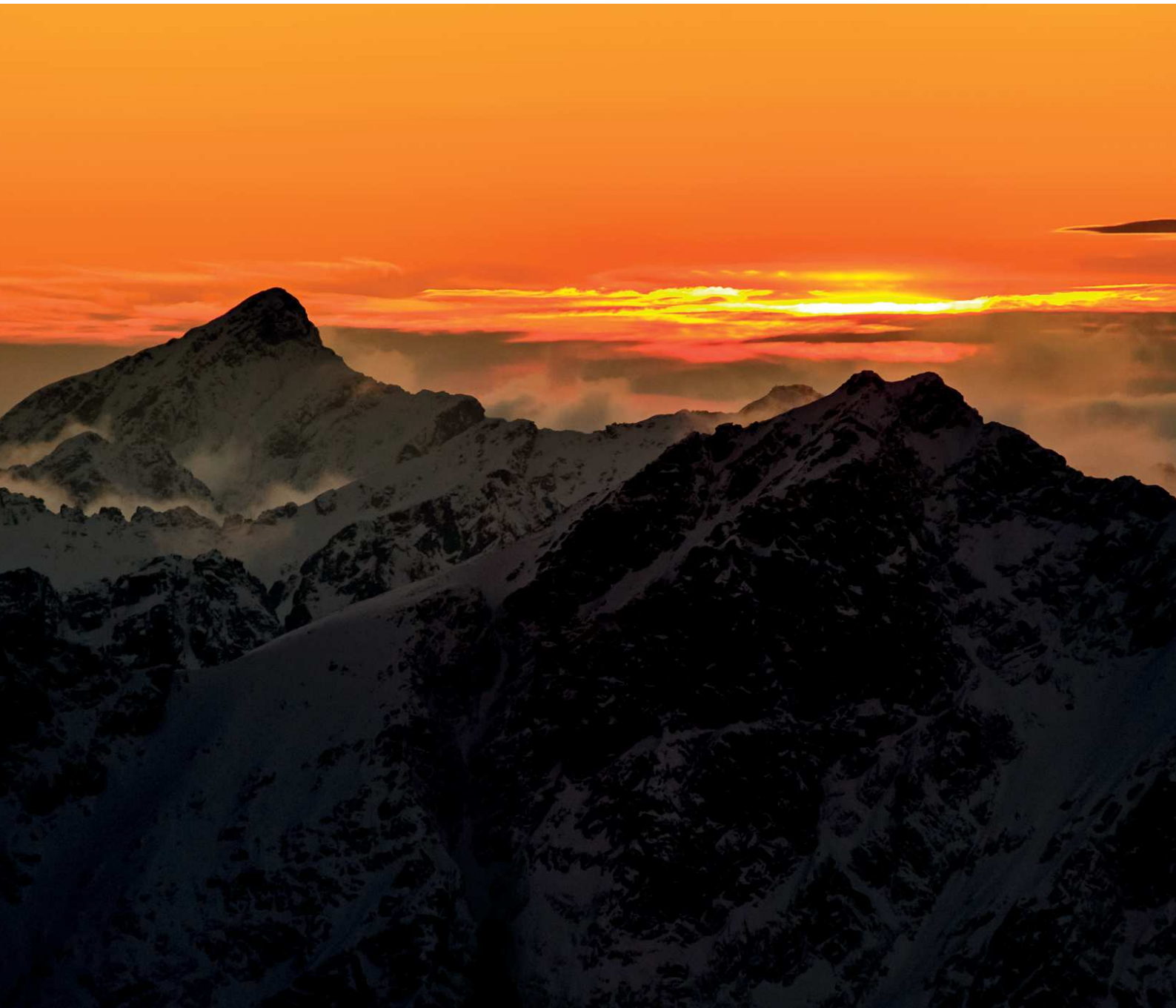
6

Ohlasov týchto zvon neodkliaty
zo slona tvorí komára,
hlasov mohutných ohlas až piaty,
žobrák na prahu mocnára!
Ako keď vetrik v hradbách Devína
v šume slabučkom deje spomína,
ktoré má hromom hrmievať:
tak spevy tieto boja sa sveta,
že im svedomie slabé rozmetá,
ale — nemožno nespievať!

Z oblakov? Z veže zvoní hodina:
 Čo zvoní? Nie pohrab smutný?
 Čo zvoní? Či k poctám Hospodina?
 Čo zvoní? Požiar ukrutný? —
 Čas zvoní! Volá bližšie deň súdny,
 v ktorom zanikne svet svetov bludný. —
 Nuž zvoň! až hlas tvoj pokonný
 zabije sa v bralách večnosti,
 a v hlasoch mrúcich konečnosti
 časov na pohrab zazvoní!

Dolinou tmavou pokoj si chodí;
 pokoj smrť je, tma smrti stín:
 Príroda spí, nebom sa brodí
 duch, blahého života syn:
 Večerná, smutná hodina zvoní,
 a dieťa hodín v spánok sa kloní,
 ale večný nemretia syn
 z očí smrteľných spanie vyháňa,
 a vo večného zorách svitania
 lieta svätým poľom vidín. —

Tajdite, noci! svet mi odstrite,
 svet môj jasny haní mraky!
 Slzu ostatnú bárs vycedíte,
 slepé ste vy, moje zraky! —
 Čo tie tmy kryjú? Tône osudov;
 čo tajné zrakom? Rodina bludov;
 no, ležte! Nad vás vysoko,
 v svetlá tie svetiel, bleskov zákony,
 a nad prírody mŕtvej opony
 vzlietlo duše mojej oko! —

Nestojte nohy! choďte horami
 v ľúbosti géniu snemy!
 Aj nocou rád bych byť medzi vami,
 hory Sitna, tak milé mi! —
 Nechcú ísť nohy — tá tma ich spína?
 No, ved' nohy sú zeme rodina:
 Nuž stojte, kostí nosidlá!
 Ale ty, posol mladistvej duši,
 let tvoj závoje mrakov rozruší,
 srdce, ty choď, ty máš krídla!

A prsmi môjmi znejú tíšiny
 večerné v súzvukoch tajných,
 v súzvukoch tajných znejú hodiny
 ľúbostí tých nebodajných:
 Ale žiaľ, podlosť zvon sveta bije
 v tie nebies ihry a harmónie:
 tak uspi ma, ty noc divá!
 Ved' je to kliatba ľudskej záhuby,
 že mámenie a zem svoju ľúbi:
 nech cit nebo aspoň sníva! —

Keď zvona hlasy z veže scendžali,
 dolinu tichosť obstala,
 svetlá nebeské hrať sa začali,
 príroda celá zaspala:
 a duši peknej pokoj sa zjavil,
 že čas mohutný hrnot zastavil
 podlosťou ľudských rozbroja.
 Ale ľudských je osud to duši,
 že šťastie samo seba sa ruší
 a niet v pokoji pokoja. —

Zakvitlé vrby milo dýchajú
 vône večernej čerstvoty,
 blízke obloky dnu ich volajú
 do devy peknej samoty;
 tam ona stojí nad tichou strunou,
 hľadá do svetlých nebies čalúnov
 cez biele okna záclony:
 Vtom pekné údy k sedadlu skloní,
 ľúbezná struna čisto zazvoní,
 hlas jej sa hne medzi tóny:

„Tam nad Sitnom hviezda letí,
 na krídlach sa nesie zlatých;
 nelet' v kraje zemských detí,
 sestra, zo zařirov svätých!
 Zlúpi ťa svet z tých bohatých
 bleskov tvojej vyššej slávy,
 v prachoch svojich čiernošatých
 nebeský tvoj cit zadlávi!“

15

„Spalo dievča, sladko spalo,
nevinnosť ho kolísala,
spalo, ešte keď aj vstalo,
noc mu vo snách žitia dala:
Spala deva, spala málo,
obraz jeden ju zobudil,
srdce v túžbach zaplakalo,
cit sa do nej cudzí vlúdil.“

16

„Jak vy, moje milé kvety,
jak vy deň a noc som žila,
jak vy neznala som svety,
jak vy pre nič netúžila! —
Ruža, tys' sa rosou zmyla,
že ti slnce tóna cloní:
túžba cit môj zaclonila,
preto zrak môj slzy roní.“

17

„Slzy roní, lež nie zato,
dušu túžba že zajala; —
oči moje, moje zlato
za sväté bych túžby dala:
Oko slzou je zaliato,
že tu láska času slúži;
preto plačem, že zem táto
túži len — túži a — túži!“

18

Súzvuky pozdné ešte šumeli
svetlom priestrannej svetlici,
okrúhlej dlane prsty zastreli
ružovú ľúbosť na líci:
A starostlivá, biela pravica
zbehne náhlivo z vášneho líca
ta, kde si srdce ustlalo,
a s podivením ruka cítila,
že šumná deva srdce stratila,
a cudzie tam sa hýbalo.

19

A ruka pravá bystro hovorí:
V žilách som svojich zbadala,
že srdce druhé tuto si dvorí:
Ja som ti právo to dala? —
A srdce: Nevieš, priateľka milá,
že pani tvoja mi dovolila
v susedstve tvojom prebývať? —
Ale vieš ty to, srdce neznané,
že komu panej srdce je dané,
ten mňa si tiež má dobývať.

20

A srdce zase: Nie tak, premilá!
Priateľstvo tys' mi povinná;
za paniu teba nepostavila
nad srdcom šumná Marína:
Pozdraviť ti ma ona vo troje,
a nie takéto hádky, rozbroje
so mnou začínať kázala. —
Ruka začúchla, pravdu uznala,
večnú mu vernosť zaprisahala
a vrúcne srdce objala. —

Ihla, uvoľň havranie vlasy,
striebróm neviaž ich voľný let;
reťaz zlatá, zamračila si
ľalij hrdla snehový kvet;
diamant prsta, načo ty svietiš,
kde svet iskier oko tvorí?
Granát chladný, čo k prsiam letíš,
kde posvätný plameň horí? —
Náramnice, putá zlaté,
bud'te z pekných ramien sňaté!

Ihla, zostaň pamiatka milá
ostrej lásky, čo ma ranila;
reťaz, viaž tie hrdla ctnoty,
ty zlatý obraz jednoty;
diamant, keď noc v svety kročí,
ty svieť mi miesto jej očí;
ty studený granát, ochladzuj tie hnevy,
čo proti mne horia v ňadrách drahej devy;
náramnice zlaté, načo by vás sňala,
keď slobodu svoju otrokovi dala! —

23

Ty noc vážna, ty noc tichá,
kráľovná ty nebeských snov!
Ty čuješ, keď slávik vzdychá
žalobný žiaľ svojich tónov:
Daj mi byť snom, čo raje tvorí,
byť pokojom, čo strasti borí,
keď tieň tvoj svety otočí!
Tam sa k duši jej nachýlim,
k tým krajinám srdca milým,
keď zastrie blesk hviezdnych očí!

24

A keď zas svetlo rannej zory
osvieti tvár tú nebeskú,
ja tam budem, kde ľúbosť horí
v hviezdnych očí jasnom blesku.
A potom zlietnem útlým letom
k ľaliových ňadier svetom,
spočiniem na ich dolinách
a hľadiet' chcem na tie kryštály,
čo v bleskoch zlatých pozostali
na hviezdnych očí výšinách. —

25

Rozhodnúť už mal čas po dňa strane
zápas s mračnami nočnými;
už veštcí z pántov kričia o ráne
hrdlami aj storakými:
Ja vstanem; — záhradka malá
aby mi voní čerstvých podala,
vábivo na mňa volala;
tam stanem, zrak na východ obrátim —
Ah, čo? príroda s zorením zlatým
do jej obloka zastala!

26

Oči si premniem, bližšie prikročím,
a čo sa zrakom zjavilo?
To dievča proti obloku zočím,
kde pekné údy zložilo:
Hlava jej mäkkej na rúčke leží,
od prs čarovných v záhyboch beží
šata jak obnovec biela:
a nad ňou vidím, ako na stráži,
chvieť sa v slnečnom oslavy kráži
z krás jej vstalého anjela!

27

„Ustúp!“ on hlasom hromu ma bije,
„jak smieš sa blížiť ku kráse,
keď ona v chvíľkach tajomných žije
len sebe, v pokoja čase? —
Sám ja mám právo v čas tento sladký
dívať sa na tvár panenskej matky,
keď dýcha si v snách zavitá!“
Odpusť, ja nechcem právo pokoja
rušiť, bárs ona priateľka moja —
ale mne z tvári jej svitá. —

28

Ustúpim; ale pamiatka moja
navždy si to spomína,
aký je vo tmách anjel pokoja,
aká je vo snách Marína:
Očiam som vlastným nedal verenia,
či blud to, či zveličenia
sklá mi kto na nos pripína? —
Sláva cheruba tak ju obstala,
že sa po tvári rozoznať dala
mladá dráženiec rodina.

29

Pavučinky sa štyri vykradli
 spod snežnej čipky na čelo,
 dve z týchto vláken ústa obsadli,
 dvoje z nich k hrdlu zletelo:
 Kto by pomyslel, že bôžik lásky
 sem i tam tieto hodvábne vlásky
 po poli krásy rozkládol? —
 On ti ich zväbil z výšin ich vlasti
 a po nich z ňadier ku žriedlam slasti
 znachor ten sa ti vypriadol! —

30

A po jej líci, čo za zlé malo
 tomu, čo sultánsky si driemalo
 na mäkkých ruky perinách —
 po líca toho ružovom sádku
 blesky zôr ranných lietali;
 akoby deti v Sitna dolinách
 v zháňaní bystrom, v líp starých chládku
 o drevnú blšku sa hrali:
 lebo jak šarvanci, keď pásajú voly,
 za letačkou jastria v zakvitnutom poli.

31

Jakby siroty v žiaľoch plakali
 kvety na hrobe otcovom:
 tak pod jej čelom dva riadky stáli
 vlásokov v odeve smútkovom. —
 Čože tie smútia? Hádam závidia
 tým dlhým, ktoré vylíhať vidia
 najkrajším okolím tela? —
 Ach, nie! Radosti noc im pokradla,
 keď jej oči, im milé zrkadlá,
 ich túžbam napriek zastrela.

32

A ich sa žiaľom ako posmieval
 úsmech — kto mu vie príčinu?
 Hádam satirkou vo snách previeval
 kús' pošvábenú dievčinu;
 alebo spiacim citom ho tajný
 kýs' pohľad v pekné ľúbosti krajny
 na rty ružové vylúdil:
 Dost' na tom, do snov márnivých kraja,
 chudák, nevediac cestu do raja,
 úsmešok tento zablúdil.

33

Oj, mocná si ty, moja predrahá,
 aj v slabých chvíľkach polžitia!
 A krásy tieto kto popremáha,
 keď celým životom schytia?
 Ale hádku mi sama vysvetli:
 čo za zázraky v tebe sa stretli? —
 Či spíš aj vo dne v očiach jasnosti?
 Či nespíš očma v tmách zavrenýma?
 Či nespíš, keď ťa sniček objíma?
 Či spíš sen večný mladosti? —

34

Odstri už raz, odstri, Marína,
 ňadier milých tajomný chrám! —
 Mramorná socha sa pohýna,
 keď toľkým k nej hlasom volám! —
 Ale, čo div? či hviezdy krásu
 slabučký šum zemskeho hlasu
 na púšť sveta dol' uprosí?
 Ale vyznaj, či blesk zornici
 smrtnú bledosť na ruže líci
 slzou lásky neporosí? —